

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Cijfers huiselijk geweld en kindermishandeling

- > Jaarlijks zijn ruim 200.000 mensen in Nederland slachtoffer van huiselijk geweld
- > Ruim 119.000 kinderen zijn jaarlijks slachtoffer van kindermishandeling

Waarom de meldcode?

- > Uit onderzoek blijkt dat de wet meldcode werkt: professionals signaleren beter en grijpen 3x zoveel in bij het gebruik van een meldcode.

Voor wie is de meldcode verplicht?

De meldcode is verplicht voor de sectoren:

- > Gezondheidszorg
- > Onderwijs
- > Kinderopvang
- > Maatschappelijke ondersteuning/sociaal werk
- > Jeugdhulp
- > Justitie

Voor wie is de meldcode verplicht?

- > Beroepskrachten zijn verplicht om met de meldcode te werken
- > Organisaties zijn verplicht om de meldcode vast te stellen, te implementeren en het gebruik van en kennis over de meldcode te bevorderen onder hun werknemers.

Vormen van geweld

Er zijn verschillende vormen van geweld, bijvoorbeeld:

- > Lichamelijke mishandeling
- > Emotionele of geestelijke mishandeling
- > Financiële uitbuiting
- > Lichamelijke verwaarlozing
- > Emotionele of geestelijke verwaarlozing
- > Seksueel geweld

Doel van de meldcode

- > Het doel van de Wet verplichte meldcode is dat sneller en adequater hulp kan worden geboden bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling, zodat het geweld stopt.
- > Met een meldcode weten organisaties en professionals welke stappen zij moeten zetten als zij vermoedens hebben van huiselijk geweld of kindermishandeling.

Wat verandert per 01-01-2019

- › Met het besluit van 23 juni 2017 houdende wijziging van het Besluit verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling verandert de inhoud en het gebruik van de meldcode op een aantal punten.
- › In de oude situatie besloten beroepskrachten om zelf hulp te verlenen / te organiseren of, wanneer dat niet tot de mogelijkheden behoorde, een melding te doen bij Veilig Thuis. Afwegingen ten aanzien van de ernst van geweld, dreigende schade door geweld en (structurele) onveiligheid waren niet leidend bij de beslissing te melden.
- › In de nieuwe situatie beslissen beroepskrachten eerst of het nodig is om een melding te doen bij Veilig Thuis: daarbij geldt dat vermoedens van ernstige kindermishandeling of huiselijk geweld in ieder geval altijd gemeld moeten worden. Daarna beslissen zij of het (ook) mogelijk is om zelf hulp te bieden of te organiseren. Als beroepskrachten besloten hebben te melden, maken zij de beslissingen over het bieden of organiseren van hulp samen met Veilig Thuis. Op deze manier sluiten melden en zelf hulp bieden elkaar niet langer uit, maar vullen elkaar aan.

Wat is een meldcode?

> De meldcode is een stappenplan voor het handelen bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling.

> Er zijn vijf stappen:

Stap 1: Signalen in kaart brengen

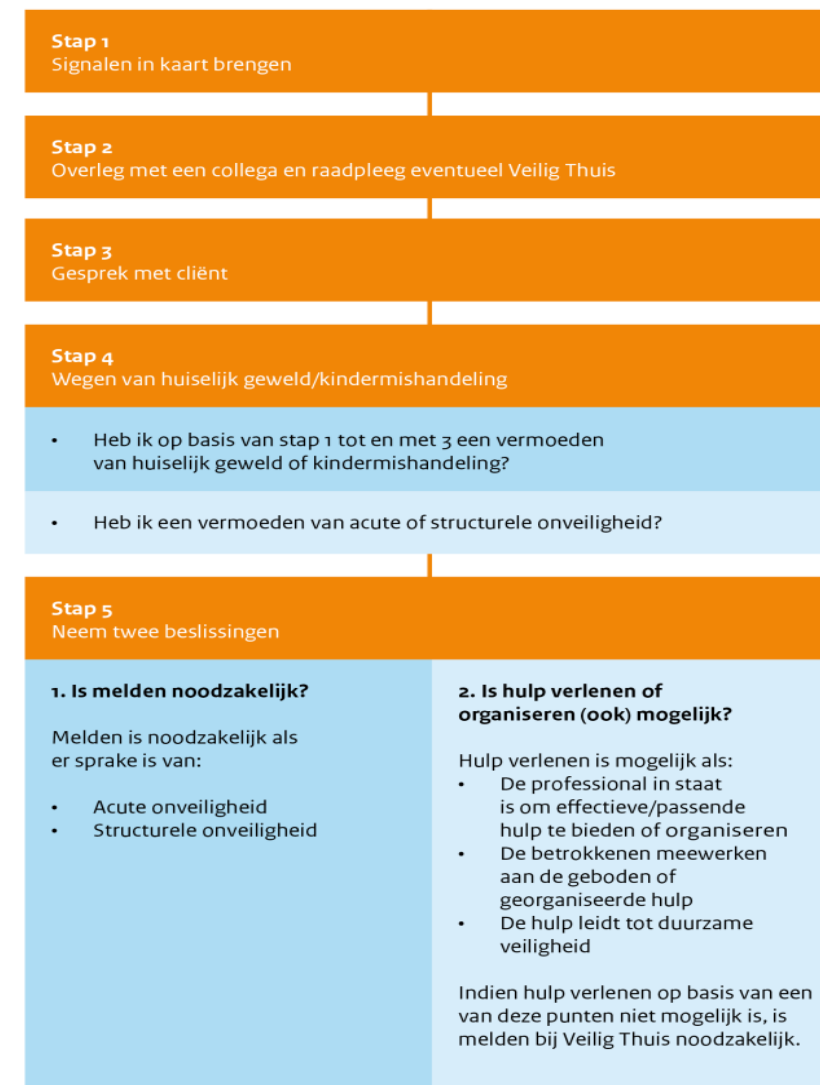
Stap 2: Overleg met een collega

Stap 3: In gesprek met de cliënt

Stap 4: Wegen van geweld

Stap 5: Neem twee besluiten

Figuur 1: Stappenplan verbeterde meldcode

Afwegingskaders

Het wordt een professionele norm om melding te doen bij Veilig Thuis als vermoedens zijn van acute en structurele onveiligheid. Als hulpmiddel om te komen tot het besluit om te melden is het per 1 januari 2019 verplicht om als beroepskracht **een afwegingskader** te gebruiken in stap 4 en 5 van de meldcode.

In stap 5 vervalt het onderscheid tussen hulp verlenen *of* melden.

De beroepskracht neemt altijd twee afzonderlijke besluiten:

- Is melden bij Veilig Thuis noodzakelijk?
- Is zelf hulp bieden of organiseren ook (in voldoende mate) mogelijk?

Afwegingskader Onderwijs en Leerplicht 1

1. Heb ik op basis van de stappen 1 tot en met 3 van de meldcode een vermoeden van (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling?

Nee: Afsluiten en vastleggen in dossier

Ja: Ga verder met afweging 2

Meldnorm 1:

2. Schat ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de meldcode in dat er sprake is van (een vermoeden van) acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid?

Nee: Ga verder met afweging 3

Ja: Melden bij Veilig Thuis. De afwegingen 3 tot en met 5 worden samen met Veilig Thuis doorlopen.

3. Ben ik in staat effectieve hulp te bieden of organiseren om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.

Nee: Melden bij Veilig Thuis

Ja: Ga verder met afweging 4

Afwegingskader Onderwijs en Leerplicht 2

Meldnormen 2 en 3:

4. Aanvaarden de betrokkenen hulp om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden en zijn zij bereid zich hiervoor in te zetten? Ofwel: Ben ik in staat de hulp in samenwerking met de betrokkenen te bieden of organiseren? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.

Nee: Melden bij Veilig Thuis

Ja: Hulp bieden of organiseren, ga verder met afweging 5.

5. Leidt de hulp binnen de gewenste termijn tot duurzame veiligheid en/of het welzijn (herstel) van alle betrokkenen? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.

Nee: (Opnieuw) melden bij Veilig Thuis.

Ja: Hulp afsluiten met afspraken over het volgen van toekomstige (on)veiligheid met betrokkenen en samenwerkingspartners.

Acute onveiligheid 1

ACUTE ONVEILIGHEID

Definitie

Een persoon is in direct fysiek gevaar, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.

Toelichting

Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een beroepskracht allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook om het onnodig toedienen van medicijnen.

Acute onveiligheid 2

ACUTE ONVEILIGHEID; voorbeelden

- Door geweld toegebrachte verwonding die medische behandeling behoeft
- (Ernstig) letsel met een vermoeden dat dit is toegebracht, of een poging daartoe
- Poging tot verwurging
- Wapengebruik
- Geweld tijdens de zwangerschap
- (Vermoeden van) seksueel misbruik of seksueel geweld of seksuele exploitatie van kinderen jonger dan 18 jaar
- Acute bedreiging om zichzelf of een naaste (waaronder (ex)-partner, kinderen of familielid) te doden, ernstig letsel toe te brengen of hun vrijheid te benemen (familiedrama, eerwraak, vrouwelijke genitale verminking) Onthouden van zorg die acuut de gezondheid bedreigt van -9 maanden tot + 100 jaar, waaronder het onthouden van voedsel
- Als een ouder/verzorger (medische) klachten/aandoeningen bij een kind verzint/aandikt, (medische) onderzoeksgegevens betreffende bij het kind bestaande klachten en afwijkingen vervalst of in het kader van een onderzoek selectief verstrek of (medische) klachten en afwijkingen bij het kind daadwerkelijk veroorzaakt
- Vrijheidsbeperkende maatregel voor pleger loopt af zonder dat er afdoende veiligheidsmaatregelen genomen zijn
- Acut onveilige situatie bestaat of zorg dreigt weg te vallen voor in afhankelijkheid verkerende personen, vanwege suïcidepoging, automutilatie, acut psychiatrisch beeld, intoxicatie door alcohol of drugs
- Noodgedwongen vlucht van huis door (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.

Structurele onveiligheid 1

STRUCTURELE ONVEILIGHEID

Definitie

Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of van geweld.

Toelichting

Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (plegerschap en slachtofferschap) in de toekomst.

Structurele onveiligheid 2

STRUCTURELE ONVEILIGHEID; voorbeelden

- Minderjarigen die opgroeien bij ouders met zodanig ernstige problematiek ten gevolge van verstandelijke beperking, middelenverslaving, psychische problematiek dat de fysieke en emotionele veiligheid van het kind bij herhaling en/of voortdurend wordt bedreigd en de ontwikkelmogelijkheden van deze minderjarigen structureel ingeperkt worden.
- Vergelijkbare situaties met kwetsbare ouderen en een mantelzorger.
- Escalerende vormen van stalking in partnerrelaties.

Vereisten voor goede hulp

Beroepskrachten beslissen in stap 5 of hulpverlening bieden of organiseren (ook) nodig is. Als zij daarvoor hebben besloten een melding te doen, wegen zij deze vraag af samen met Veilig Thuis. Anders doen zij dat zelfstandig. De vereisten voor goede hulp zijn:

- Er is voldoende zicht op (on)veiligheid in het heden;
- Er is voldoende zicht op onveilige gebeurtenissen in het verleden (waaronder eerdere meldingen);
- Alle betrokken beroepskrachten hebben de focus op het stoppen van geweld en een (duurzaam) herstel van de veiligheid;
- Hulp is gericht op het versterken van de veerkracht en het herstel van de schade die is veroorzaakt door (de dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling bij de betrokkene(n);
- Er is sprake van een gezamenlijke analyse en plan met doelen en evaluatiemomenten van de beroepskrachten. Dit plan is op maat gemaakt met alle betrokkenen binnen het gezin of huishouden;
- Indien meerdere beroepskrachten betrokken zijn, zijn er afspraken over samenwerking en casusregie op de veiligheid (en multidisciplinaire) hulpverlening

Online handelingsprotocol kindermishandeling en huiselijk geweld voor basisscholen 1

Kalisto hanteert het online handelingsprotocol kindermishandeling en huiselijk geweld voor basisscholen:

<https://www.handelingsprotocol.nl/bo-utrecht>

het online protocol :

- is gebaseerd op de Wet meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling inclusief het afwegingskader voor het onderwijs.
- bestaat uit een vijfstappenplan vanaf het eerste vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld tot aan het moment dat er beslist moet worden of er een melding moet worden gedaan.
- is opgedeeld in drie onderdelen aan de hand van de competenties van de medewerkers binnen de school.

Online handelingsprotocol kindermishandeling en huiselijk geweld voor basisscholen 1

In kolom 1 staan de medewerkers met een **signaleringsverantwoordelijkheid** vermeld.

In kolom 2 staan de medewerkers met een **signalerings- en bespreekverantwoordelijkheid**.

In kolom 3 staan de medewerkers met een **signalerings-, bespreek- en handelingsverantwoordelijkheid**.

Klik uw functie aan en u ziet het handelingsprotocol dat op u van toepassing is.

Kolom 1

- [Conciërge](#)
- [Klassenassistent / Onderwijsassistent](#)
- [Administratief medewerker](#)
- [Overblijfkracht](#)
- [Medewerker Buitenschoolse Opvang](#)
- [Chauffeur schoolvervoer](#)
- [Oudercontact medewerker](#)

Kolom 2

- [Leerkracht](#)
- [Remedial Teacher](#)
- [Logopedist](#)
- [Kinderfysiotherapeut](#)

Kolom 3

- [IB-er \(Intern Begeleider\)](#)
- [Zorgcoördinator](#)
- [Aandachtsfunctionaris Kindermishandeling](#)
- [School Maatschappelijk Werk](#)
- [Schoolpsycholoog](#)
- [Directeur / Directielid](#)
- [Schoolbestuur](#)

Wat doet Veilig Thuis?

Veilig Thuis is er voor **advies** over en het **melden** van vermoedens van alle vormen van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Als met het afwegingskader is bepaald dat er vermoedens zijn van acute of structurele onveiligheid of wanneer hulp verlenen of organiseren niet voldoende mogelijk is, is melden bij Veilig Thuis een professionele norm.

Wat doet Veilig Thuis?

Advies vragen bij Veilig Thuis kan ook:

- › Op basis van anonieme gegevens
- › Als u niet zeker weet of er daadwerkelijk sprake is van signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling
- › In elke stap van de meldcode

Terugkoppeling Veilig Thuis

Veilig Thuis koppelt altijd terug na besluitvorming over de melding.

Implementatie meldcode

De verbeterde meldcode inclusief afwegingskaders dient op maat te worden geïmplementeerd. Dit betekent dat de meldcode met afwegingskaders aansluit bij de eigen werksituatie en expertise van organisaties en zelfstandig werkende professionals.

De instelling draagt zelf verantwoordelijkheid voor het implementatietraject.

De instelling zorgt voor ondersteuning van de professional in het gebruik van de meldcode met afwegingskaders.

Wat moet er gebeuren?

- > Opstellen van een implementatieplan
- > Aanpassen procedures (waaronder toevoegen afwegingskaders aan de meldcode) en borging van de meldcode met afwegingskaders in werkprocessen
- > Deskundigheidsbevordering/scholen van personeel in het werken met de meldcode inclusief afwegingskaders

Wat moet er gebeuren?

- › Afspraken maken over gegevensuitwisseling en dossiervorming
- › Zorgen voor veiligheid eigen personeel
- › Samenwerkingsafspraken maken ketenpartners
- › Communicatie (intern en extern)
- › Uitvoering (registratie, monitoring, evaluatie)

Minimumeisen – deel 1

Organisaties zijn in ieder geval verplicht om de volgende stappen te nemen in de implementatie van de meldcode:

- › Opstellen van een stappenplan met omschrijving van de stappen zoals deze moeten worden gevolgd door professionals
- › Toevoegen van afwegingskaders in stap 4 en 5 van de meldcode. Indien wordt gekozen voor meerdere afwegingskaders (i.v.m. meerdere beroepsgroepen), moet worden aangegeven wanneer welk afwegingskader gebruikt zal worden.

Minimumeisen – deel 2

- › Expliciet benoemen wie de stappen moet doorlopen, wie eindverantwoordelijk is
- › Extra aandacht voor specifieke vormen van geweld
- › Specifieke aandacht voor de mogelijkheid van een melding aan de Verwijsindex Risicjongeren (VIR)
- › Instructies voor het uitvoeren van een kindcheck bij cliënten (indien van toepassing)
- › Specifieke aandacht voor de wijze waarop professionals moeten omgaan met vertrouwelijke gegevens.

Hulpmiddelen

- > Basismodel meldcode + basismodel afwegingskaders in de meldcode
- > Informatie voor organisaties
- > Vraag & Antwoord
- > Checklist voor managers
- > Meldcode app (wordt geupdate rond september 2018)

Vragen?

Gegevens van de contactpersonen van Kalisto:

- Externe Vertrouwenspersoon CED:
Marla van Berge Henegouwen - de Jong
010 4071599
m.vanbergehenegouwen@cedgroep.nl
- Bestuursbureau Kalisto:
Theo Edelbroek
0348-408985
edelbroek@kalisto-basisonderwijs.nl